

ABONNEMENT

Pays étrangers

Pour un an : 2 Dolars

Edition spéciale : 3 Dolars

ADRESSE

«İdjtihad» Constantinople

Téléph : St. 865

xxviième ANNÉE

15 Septembre 1931

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca
İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

No : 329

ABONNEMAN

Seneliği (24 Nusha) Türkiye

için: 2 1,2, Âlâ kâğıdlısı

5 liradır

ADRES

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi :

1904 — Genève

Yirmi yedinci sene

15 Eytül 1931

Ve bunlar sırf bu hallerinden dolayı küçük kalırlar. İlmin kıymetini takdirden 'aciz bir insan nasıl 'alim' ola bilir? İlmin ve seciyyenin te'sirini inkâr ve her şey'i tesadûf telakki eden bir insan nasıl muvaffak ola bilir? Muvaffakiyyetin ancak sa'y ü ikdam ve mükilâtı iktihâm ile tutulur bir devlet kuşu olduğuna inanub icabına tevessül edecek yerde onu sevkî tesadûf ve birazda hilâ ile elde edilir bir şey olarak görenlerin muvaffak olması mümkün değildir.

Hayir. Kendinden büyüklere, muvaffak olanlara hased etmek doğru değildir. Doğru olan şey onların usullerini taharri etmektir. Herkes kendi san'atı, mesleki ve ihtisas şu'besi dahilinde yükselmiş zevatın bir listesini tertib etmeli ve bunlara benzemeye çalışmalıdır. Bu tavsiyem herkesedir. Bu kısa cümlelerimden herkes kendi hissesini ala bilir.

Easi! bir içide, İngiltere Veli 'ahdi de...

Gasson - Mübahat

DÜNYANIN YENİ KHUDAVENDLERİ

Amerika hegemoniasi

Geçen sayıdan maba'd

Ma'seri terakkiler ferdi terakkilerden çıkar. «Socialisme» in hatası, «altruisme» in ve Devlet istibdadının kâfi fa'aliyyet 'amilleri olacaklarını zan etmektir. Sanayi'in «nationalisation»u [ya'ni sanayi'in Devlet elinde toplanılması] gayretleri red olunmalıdır.

Musavât principini bütün müşahedeler tekzib etmiştir. Terakki imkânı musavatsızlığa bağlıdır. Bir memleketin refah ve sa'adetine, bir kabiliyyetler isti'fası lâzımdır.

Terakki güzide insanlar sayesinde husule gelir. Halkın terakki üzerine hiç bir te'siri yoktur, o ancak hissiyyatin ilcalarına tabidir. «Démagogue» lar, [ya'ni avam fripler] ancak bu ilcaları istismar ederler. Onlar, şe'nî ihtiyaçların ifadesi bile olmayan enamî arzuları teşci' ederler.

Halkın ihtiyaçları ancak yapıcı şimeye malik zimamdarlar tarafından takdir oluna bilir. Socialistlerin ilga etmek istedikleri milkiyyet hakkı, ferdlerin fa'aliyyetinin en kuvvetli menba'larından biridir.

İnkışafı, ferdlerin iktidarlari haricine çıkan daruseana'alar ister istemez ma'seri olur.

Darussana'aları te'sis etmeye muktazi sermayeyi temsil eden hisse senedleri bir çok

ellere dağılmıştır, zira ba'zı sanayi' müesseselerinin 200,000 hissedarı vardır.

Coopération, hiç bir zaman socialistliğe doğru bir hareket teşkil etmez.

Müdür bir güzideler hey'eti lâzımdır. Socialisme ve Radicalisme, «Etatisme» in şekillerinden başka bir şey değildir. Terakki Devlet den değil ferdin devamlı yükselmesinden gelecektir.

Yukarıdaki kısa hulâsa gösterir ki bu gün, dünyanın Tarih bahs ettiği bütün mes'eelerden daha giriftinin karşısında bulunmasının sebebi, psychologia sahasına dahil bir kaç müdir principin hükmu altında kalmasıdır. Kavmlerin 'azemet ve inhitatları bu müdir principlerin tatbiki neticesi olarak hasıl olur.

* *

Şahidi olduğumuz 'asrın Tarihine tahsis edilen kitablar şübhesiz bir çok herc ü merceler kayd edeceklerdir. Bu herc ü merclerin en karışığı, şübhesiz, artan terabutı akvam ve müte'ammim siyasi kuruntularla idare'i hükûmet etmek su'ubetinden hasıl olacaktır. Fikirlerin seri' tehavvulu ve mubadelesi ile Hükümet in eski şekilleri peyderpey ortadan kalkmaktadır. Enamî iradeler, her tarafda güzidelerin 'asırlardan beri cari nufusu yerine ka'im oldu. Fakat karni hazırların müşkilâtile, Démocrat şiar

hükûmetlerin kifayetsizliği her gün daha ziyade meydana çıkmaktadır .

'Aded, zekânın yerine ka'im olmaya muvaffak olmadığından Cümhurların kabiliyyet - sizliklerinin neta'icinden ictinab etmek çareleri aramak icab etdi. O zaman Avrupanın bir çok memleketlerinde , sarsılan hükûmetlerin yerine ka'im olmaya mahsus « Dictateur » lukler doğdu. Bunların fa'ideleri, bu «dictateur» lerin uzun müddet paydar olmalarına mani' olacak pek büyük mahzurlarla , ma'alesef, ta'viz olundu .

Bina'en'aleyh büyük milletler, yeni hükû - met şekilleri aramaya devam etmektedir. Hal - kın intihabından pek nadir olarak kabiliyyetler zuhur ediyor, ba'zı encyclopediste [ya'ni kırk anbar ve her şeyden bir az ma'lumatli] filosof - lar, bir 'alimler meclisi te'emmül etmişlerdi.

Artan ikhtisasın neticesi olarak, onların pek mähdud olan 'umumi nazarları, ahadın nazarla - rına pek de mütfevvik görünmemektedir . Bina'en'aleyh yeni 'alemin ihtiyaclarile müte - nasib bir hükûmet [Gouvernement » mes'elesi hall edilecek bir mes'ele kalmaktadır.

Dr. G. Le Bon

ŞİİR

TESADÜFEN

Hayatı siz benim gözümlle seyr edin, gülersiniz :
«Müessiriz»mi sandınız ? hayır, hata !.. esersiniz !

Talakatile, kudretile en şerefli zî hayat :

Kitabı hilkatin içinde tek sadalı bir edat !

Zavallı bir edat, evet doğan «bu»dur ölen «şu»dur.

Bu koşmalar, didinmeler hamakatin huruşıdır

Ya gölgeyiz : bizimdir işte şekli olmayn şu yüz,

Ya yıldırımdır ismimiz : parıltıyız , gürültüyüz .

Safa, cefa, zekâ, deha, şeref, cehalet, ilm ü fen :

Tesadüfen, tesadüfen, tesadüfen, tesadüfen .

Tesadüfen bu çehre parlıyor, o çehre kap kara

Tesadüfen bu mu'tenâ, tesadüfen o , maskara

Tesadüfen bu, annedir bu: muhterem, bu mültefit

Tesadüfen o bir paçavra , bir kucak kiralık et .

Neticeler içinde gizlenir sebep tesadüfen;

Tesadüfen! tesadüfen! hulâsa hep tesadüfen

Tesadüfen sakatsınız , tesadüfen hekimsiniz ;

Tesadüfen laf anlamazsınız , muhalifmişiniz ,

Tesadüfen filanla fikr ü hasede müştereksiniz ;

Tesadüfen fenasınız, tesadüfen meleksiniz .

Tesadüfen güzelsiniz , tesadüfen değilsiniz ;

Tesadüfen zekisiniz, değilde sade dilsiniz .

Tesadüfen arabsınız , Tesadüfen acemsiniz ;

Tesadüfen ya meysiniz, ya bezmi meyde cemsiniz

Ya hilkatin zavallı bir esiri kâf ü nuniyiz ;

Ya ceddiniz dinen uzak hayaletin zebuniyiz.

Bu: muntazam tesadüfen! o : münhedim, tesadüfen

Siz anlayın, ne söyledimse söyledim tesadüfen .

Mithat Cemal

.....

'AŞKIN SONU

Her gece doğmadan çoban yıldızı ,

Göğsüne put asan kâfirin kızı .

Gezdiğim yerlerden sürünür geçer !

Mecnunum , bilirler dağlar da beni ;

Yeniden bir aşka bağlarda beni .

Sim siyah tüllere bürünür geçer !

O kadar derbeder , ölgün ruhum ki ,

Başımdan geçti de biliyorum ki :

Her aşkın sonunda bir 'ömür geçer !.

Oğuz Kâzım

.....

'Aşk kasideleri

VI

Bir mübarek makamın mihrabına asılan ,

Allahın kelâmıla gönüllere basılan ;

« Makame » ler gibi yazsam senin şi'irlerini .

« Makame » ler gibi ulvî, hayalî, Hissi, yeni..

